

KNJIŽNICA FILOZOFSKOG FAKULTETA U OSIJEKU

Kristina Kiš

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet, Knjižnica

kmitric@ffos.hr

Broj
bibliografske
jedinice

296

Uvod

U zgradi današnjeg Filozofskog fakulteta u Osijeku prvotno je djelovala Pedagoška akademija, koja je započela s radom akademske godine 1961./1962. U prvu je generaciju upisano 96 studenata koji su mogli studirati hrvatski jezik, geografiju, historiju, engleski jezik, matematiku, fiziku, biologiju i kemiju. Pedagoška je akademija 1977. preustrojena u Pedagoški fakultet koji je izrastao u nastavno-znanstvenu ustanovu s 9 diplomskih studija humanističkih, društvenih i prirodnih znanosti te umjetničkoga područja. Umjetnički i prirodni studiji započeli su izdvajanje 2002./2003. godine, a time se Pedagoški fakultet preustrojio u Filozofski fakultet¹. Danas je na Filozofskom fakultetu u Osijeku ustrojeno 4 jednopredmetna i 21 dvopredmetni studij na preddiplomskom studiju te 3 jednopredmetna i 27 dvopredmetnih studija na diplomskom studiju. Za razliku od 1961. godine kada je upisano 96 studenata, akademske godine 2017./2018. na FFOS je upisano sveukupno 1 279 studenata, od kojih je 305 studenata prve godine preddiplomskog studija.

Knjižnica i njezin fond

Knjižnica je smještena na prvom katu zgrade Filozofskog fakulteta u Osijeku. Započela je sa svojom djelatnošću usporedno s osnivanjem Pedagoške akademije 1961. godine. Do sada je preseljena nekoliko puta unutar zidova zgrade u potrazi za prostorom u koji bi djelatnici mogli adekvatno smjestiti rastući fond. Prije posljednje selidbe i razmještaja građe, knjižnica je zauzimala dvije prostorije na drugom

¹ Filozofski fakultet. Osijek : Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, 2010

katu za potrebe studija stranih jezika (sobe 63 i 64) te četiri prostorije (sobe 36 do 39) na prvom katu za potrebe ostalih studija. Danas je sva građa za potrebe svih studija objedinjena na prvom katu, a prostorije se protežu od sobe 34 do sobe 39. Unutar tog prostora nalazi se Glavni informacijski i posudbeni pult, Informacijski pult za referentnu građu i serijske publikacije, Čitaonica za skupni rad i Čitaonica za tihi rad.

Knjižnični fond kontinuirano se gradi za potrebe svih preddiplomskih i diplomskih studija na Fakultetu, doktorskih studija i dopunske pedagoško-psihološkog-didaktičko-metodičke izobrazbe.

Slika 1. Glavni informacijski i posudbeni pult

Knjižnica trenutno posjeduje više od 61.713 svezaka knjižne građe, 1.662 jedinice neknjižne građe te oko 3.470 svezaka uvezane periodike, odnosno 303 naslova inozemnih časopisa i 442 naslova domaćih časopisa². Neizostavno je spomenuti i zbirku multimedijalne građe, bogatu referentnu zbirku, zbirku stare građe, zbirku građe za slijepo i slabovidne studente FFOS-a te pristup bazama podataka u pretplati Fakulteta. Kada spominjemo zbirku stare građe trebamo spomenuti da su najstarije knjige u fondu Ritual rimski (istomaccen slovinski po Bartolomeu Kassichiu popu bogoslovcu od Druxbae Yesusovae) iz 1640. godine i Nova slavonska i nimacska gramatika Mathiama

² Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/o-knjiznici> (2018-01-20)

Antoniuma Relkovicha iz 1767. godine. Također, knjižnica posjeduje i oko 1.586 jedinica magistarskih i doktorskih radnji. Stručna organizacija informacija, odnosno, građe, oslanja se na Univerzalnu decimalnu klasifikaciju (UDK), a osnovu knjižničnog poslovanja čini knjižnični program CROLIST.

Knjižnične zbirke, čitaonice i prostor za djelatnike protežu se kroz šest prostorija na sveukupnom prostoru od 308,97 kvadratnih metara. Čitaonice sveukupno imaju 67 sjedećih mjesta za potrebe studenata i nastavnika, a od toga 32 mjesta s računalom i 7 stajaćih mjesta s računalima i skenerima. Uz to, omogućena je wi-fi mreža za sve studente koji žele pristupiti internetu putem bilo kojeg osobnog uređaja.

Slika 2. Čitaonica za tihi rad s 45 sjedećih mjesta, od toga 20 mjesta s računalom

Radno vrijeme knjižnice za korisnike je svakim radnim danom od 8:00 do 19:00 sati, a dostupna je i subotom od 10:00 do 12:00 sati za potrebe polaznika Pedagoško-psihološke-didaktičko-metodičke izobrazbe.

U knjižnici je zaposleno ukupno pet djelatnica, od kojih je jedna djelatnica knjižničarska savjetnica, dvije su više knjižničarke i dvije su diplomirane knjižničarke. Djelatnice se kontinuirano educiraju i usavršavaju - posjećuju radionice u okviru Centra

za stalno stručno usavršavanje knjižničara, izlažu radove na skupovima i konferencijama te sudjeluju u Erasmus+ K1 programima mobilnosti.

Usluge knjižnice FFOS-a

Kako je navedeno na službenim mrežnim stranicama knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku, poslanje knjižnice je omogućiti slobodan pristup knjižnim i neknjižnim izvorima informacija potrebnim studentima i znanstveno - nastavnom osoblju Filozofskoga fakulteta u Osijeku s ciljem izvršavanja nastavnih planova i programa kolegija pojedinačnih studija, te u istraživačkom i nastavnom radu. Također, cilj je razvijati informacijsku pismenost i kritičko mišljenje, poticati kod studenata želju za učenjem i istraživanjem, pružati podršku u održavanju nastave, kao i omogućiti primjerene uvjete za znanstveni i istraživački rad znanstveno-nastavnog osoblja³.

Pravo korištenja usluga FFOS-a imaju svi studenti, znanstveno-nastavno osoblje i ostali zaposlenici Filozofskog fakulteta u Osijeku, kao i ostali studenti i djelatnici Sveučilišta te vanjski korisnici koji građu mogu koristiti u prostoru knjižnice. Korisnici mogu pretraživati zbirke putem knjižničkog kataloga koji je dostupan preko mrežnih stranica Knjižnice, a u samom prostoru Knjižnice osiguran je otvoreni pristup. Na početku svake akademske godine knjižničari, odnosno predmetni stručnjaci, održavaju edukacije o knjižničnoj i informacijskoj pismenosti studentima prve godine preddiplomskih studija. Zbog utjecaja novih tehnologija i Bolonjske deklaracije došlo je do dubokih promjena u hrvatskom visokoškolskom obrazovanju. Tako se studenti nalaze u središtu obrazovnog procesa, a cilj studija više nije isključivo stjecanje određenih znanja, nego razumijevanje i primjena usvojenih znanja⁴. Radi toga Knjižnica izravno sudjeluje u nastavnom procesu provođenjem informacijskog opismenjavanja studenata i stvaranjem odgovarajućeg okruženja da bi se studenti mogli samostalno koristiti dostupnim informacijskim izvorima. Središnje poslanje visokoškolskih obrazovnih ustanova danas je "proizvesti" osobe koje će znati učiti cijeli svoj život, a u skladu s tim poslanjem knjižnica FFOS-a kreira i unapređuje svoje usluge⁵. Edukacije na prvoj godini preddiplomskih studija su u trajanju od 90 minuta i uključuju osnovne informacije o knjižnici i njezinim uslugama, praktične vježbe pretraživanja online-kataloga, vježbe snalaženja u prostoru knjižnice i rasporedu

³ Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/poslanje> (2018-01-25)

⁴ Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/edukacija-korisnika> (2018-01-25)

⁵ Isto.

građe na policama prema stručnim skupinama te osnovne informacije o relevantnim mrežnim izvorima informacija i bazama podataka. Isto tako, održavaju se edukacije i na trećoj godini preddiplomskih studija, a sadržaj je usmjeren isključivo na informacijsku pismenost, odnosno na vježbe pretraživanja domaćih i stranih baza podataka. Na taj način knjižničari FFOS-a djeluju kao informacijski stručnjaci sa zadaćom da osiguraju pristup praktičnim alatima za podršku u obrazovanju studenata kao i u istraživačkom i nastavnom radu, te da edukacijama prošire svijest o načinima korištenja tih alata. Kada govorimo o bazama podataka, važno je spomenuti da osim pristupa bazama podataka s nacionalnom licencom preko Portala elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu, Filozofski fakultet u Osijeku ostvaruje vlastitu pretplatu i to na nekoliko platformi i baza podataka: Cambridge Journals (zbirka Humanities and Social Sciences), EMERALD Insight (zbirke Emerald Library Studies eJournal collection i Emerald Education eJournal collection), Library and Information Science Source (EBSCO) i Project Muse.

Od ostalih usluga važno je istaknuti uslugu "Pitajte knjižničare". To je online informacijsko-referalna usluga i namijenjena je studentima Filozofskog fakulteta u Osijeku. Studenti mogu koristiti uslugu tako da navedu adresu elektroničke pošte s domenom "@ffos.hr" koju su dobili prilikom upisa na prvu godinu studija. Usluga "Pitajte knjižničare" prvenstveno služi u svrhu pronalaženja odgovarajućih izvora literature za seminarske, završne, diplomske i doktorske radove. Na upite odgovaraju knjižničari, odnosno predmetni stručnjaci pretraživanjem knjižničnog kataloga knjižnice FFOS-a te domaćih i stranih elektroničkih baza podataka. Usluga je dostupna 24 sata na dan, a odgovor se šalje u roku od tri radna dana putem elektroničke pošte⁶.

⁶ Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/pitajteknjiznicare/> (2018-01-25)

Slika 3. Računala za korisnike u blizini glavnog posudbenog i informacijskog pulta. Služe za pretraživanje online knjižničnog kataloga i lakše samostalno snalaženje korisnika knjižnice.

Jedna od usluga je i međuknjižnična posudba. Knjižnica može na zahtjev korisnika naručivati knjige iz zemlje ili inozemstva koje ne posjeduje u svom fondu, a koje su potrebne studentima ili osoblju Fakulteta.

Bibliometrijske usluge odnose se na izrađivanje izvješća, odnosno potvrde o indeksiranosti i citiranosti radova u bazama podataka. Izrađuju ih knjižničari isključivo za studente doktorskih studija i zaposlenike FFOS-a.

Osim usmjerenosti na navedene usluge, knjižničarke FFOS-a rade i na ostalim poslovima poput rada za informacijskim pultom, katalogizacije, izrade holding baze kao pripreme za informatizaciju posudbe, uvođenju završnih i diplomskih radova u nacionalni repozitorij Dabar, pripremaju mjesečne izložbe povodom obilježavanja prigodnih dana, te izrađuju tablice literature za nastavne kolegije.

Tablice literature se izrađuju svake godine ovisno o izmjenama i dopunama nastavnog plana i programa. Na taj se način prati zastupljenost obvezne i dopunske literature po kolegijima, odnosno prati se trenutni broj primjeraka građe u odnosu na broj upisanih studenata u posljednjoj akademskoj godini. U zbirci monografskih publikacija nastoji se prije svega nabaviti sva građa koja je propisana kao literatura u svim kolegijima koji se izvode na Filozofskom fakultetu i potom postići omjer od 20% primjeraka naslova

građe s popisa obvezne literature i 10% primjeraka naslova građe s popisa dopunske literature pojedinih kolegija studija Filozofskog fakulteta u Osijeku u odnosu na broj studenata⁷.

Zaključak

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku ima veliki svakodnevni priljev korisnika, a tako i obiman fond da bi se zadovoljile sve zahtjevnije informacijske potrebe studenata i znanstveno-nastavnog osoblja. Knjižničarke se prvenstveno usmjeravaju na izgradnju knjižničnih zbirki koje su u suglasju s popisima obvezne i dopunske literature za svaki pojedini kolegij na FFOS-u te na izgradnju kvalitetnih usluga, ali i edukaciju korisnika kako se što samostalnije služiti istima.

Literatura:

Filozofski fakultet. Osijek : Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, 2010

Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/edukacija-korisnika> (2018-01-25)

Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/o-knjiznici> (2018-01-20)

Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/pitajteknjiznicare/> (2018-01-25)

Filozofski fakultet u Osijeku. URL: <http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/poslanje> (2018-01-25)

Smjernice za nabavu u knjižnici Filozofskog fakulteta Osijek.
URL:<http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/smjernice> (2018-01-25)

⁷ Smjernice za nabavu u knjižnici Filozofskog fakulteta Osijek.
URL:<http://www.ffos.unios.hr/knjiznica/smjernice> (2018-01-25)